ומ"ד ארבעה קסבר אסור להשתמש תחת הקורה, לא, דכולי עלמא קסברי *מותר להשתמש תחת הקורה והכא קא מיפלגי מר סבר *קורה משום היכר ומר סבר קורה משום מחיצה ואיבעית אימא דכולי עלמא קורה משום היכר, והכא בהיכר של מטה ובהיכר של מעלה קא מיפלגי דמר סבר אמרינן היכר של מטה כהיכר של מעלה ומר סבר לא אמרינן היכר של מטה כהיכר של מעלה, ואיבעית אימא דכולי עלמא אמרינן היכר של מטה כהיכר של מעלה והכא בגזירה שמא יפחות קמיפלגי: היה פחות מעשרה טפחים וחקק בו להשלימן לעשרה כמה חוקק? כמה חוקק כמה דצריך ליה! אלא משכו בכמה *רב יוסף אמר בד' *אביי אמר בארבע אמות, לימא בדרבי אמי ורבי אסי קמיפלגי דאיתמר מבוי שנפרץ מצידו כלפי ראשו- איתמר משמיה דר' אמי ור' אסי אם יש שם פס ד' מתיר בפירצה עד עשר ואם לאו, פחות משלשה מתיר, שלשה, אינו מתיר לרב יוסף אית ליה דרבי אמי לאביי לית ליה דר' אמי? אמר לך אביי התם סוף מבוי הכא תחלת מבוי: אי איכא ארבע אמות אין, אי לא, לא, אמר אביי מנא אמינא לה דתניא *אין מבוי ניתר בלחי וקורה עד שיהו בתים וחצרות פתוחין לתוכו ואי בד' היכי משכחת ליה, וכי תימא דפתח לה בדופן האמצעי *והאמר רב נחמן נקיטינן איזהו מבוי שניתר בלחי וקורה כל שארכו יתר על רחבו *ובתים וחצרות פתוחין לתוכו, ורב יוסף *דפתח ליה בקרן זוית, אמר אביי מנא אמינא לה דאמר רמי בר *חמא אמר רב הונא לחי הבולט מדופנו של מבוי: פחות מארבע אמות נידון משום לחי ואינו צריך לחי אחר להתירו, ד' אמות נידון משום מבוי וצריך לחי אחר להתירו, ורב יוסף: לאפוקי מתורת לחי עד דאיכא ארבע אמות, למיהוי מבוי אפי' בארבעה טפחים נמי הוי מבוי: גופא אמר רמי בר חמא אמר רב הונא לחי הבולט מדופנו של מבוי:

פחות

ומאן דאמר ארבעה קסבר אסור להשתמש תחת הקורה · דחודה הפנימי יורד וסותם ורוחב הקורה הוי תוך לסתימה ולמשתמשים במבוי אין להם היכר בקורה שהרי בגמוך הן הלכך צריך שימשך לתוך המבוי שתהא הקורה ניכרת להם כשישתמשו בתוכו גובה וכיון דאפיקתיה מתחת הקורה צריך שיהא מקום היכר וחשוב : **לא דכולי עלמא מותר והכא פליגי מר סבר קורה** · שתיקנו חכמים למבוי משום היכר בעלמא הוא דלא ליהוי כמישרי רשות הרבים והרי יש כאן היכר בכניסתן כשמשתמשין תחת הקורה : **ומאן דאמר ארבעה קסבר קורה** . המתרת במבוי טעמא משום מחיצה דאמרי' חודה החיצון יורד וסותם ואמרו רבנן דבטפי מטפחים לא אמרי' יורד וסותם וכיון דלא הוי מיעוט ד' הוי מחיצה העשויה לפחות מד' וקיימא לן בכל דוכתא דמחיצה שאינה ראויה לד' לאו מחיצה היא דאין רשות היחיד לפחות מד' טפחים ואע"פ שמוקף מחיצה של עשרה טפחים ובגזוזטראות דחנניה בן עקביא נמי הכי אמרינן דאין מחיצות אלא אם כן יש תוך האלל ארבעה בפרק כילד משתתפין (ד' פו:) : **גזירה שמא יפחת** · על ידי דריסת רגלים יפחת המיעוט ויעמוד על פחות מטפח הלכך בעינן טפי וכיון דאפיקתיה מהיכר של מעלה אוקמיה אארבעה דחשיבי בכל דוכתא : **משכו** · של חקק לתוך אורך המבוי ; בדבר הבולט כגון מיעוט שייך למימר רוחב, ובדבר השוקע ומקיפות אותו מחיצות כגון חקק שייך טפי למימר לשון משך : **רב יוסף** · דבעי לעיל טפח הכא בעי ארבעה דהתם דאתיא לדופן ולמשוי קאתי בהיכר בעלמא סגי, הכא דהשתא הוא דמשוי ליה דופן בין לרב יוסף ובין לאביי בעינן דליתחזי האי דופן לשיעור הכשר אורך מבוי שלם הלכך לרב יוסף שיעור משך מבוי בד' טפחים ואביי סבירא ליה שיעור משך מבוי בד' אמות : **שנפרץ מצידו** אחד מן הכתלים שבצד ארכו : **כלפי ראשו** · סמוך לקורה הימנה ולפנים : **אם יש שם פס ד'** · אם נשתייר מן הכותל או עשה פס ד' במקום הפרצה סמוך לקורה : **מתיר פירצה** · אף על גב שנשתייר שם עדיין פירצה עד עשר דכיון דיש הכשר אורך מבוי מן הקורה עד הפירצה לא בטל ליה תורת פתח מקמאי ובמלתיה קאי וקורתו מתירתו ופירצתה מתרת כיון דלאו יותר מעשר תורת פתח עליה ומבוי אינו נפסל בפתחים הרבה אי נמי שבקי בני מבוי פתחא קמא ונפקו ועיילי בההיא פירצה משום דדרך קצרה היא להם אפ"ה לא בטלה תורת פתח וקורה מן הראשון משום דהוי פתח לד' הסמוכין לו האלל וד' אורך ראוין לקורה דיש בהן הכשר מבוי : **ואם לאו** · דאין שם פס ד' : **פחות מג'** · אם הפירצה פחותה מג' : **מתיר** · תיקון המבוי את המבוי שהרי כלבוד דמי ואין כאן פירצה ואם הפירצה ג' אינו מתיר דכיון דממעטין בני מבוי בהילוכן ומקצרין את דרכן דרך אותה פירצה חיישינן דילמא שבקי פתחא רבה ועיילי ונפקי בההיא פירצה ובטיל ליה פתחא קמא ובטלה קורה דידיה ואין קורה למבוי זה והאי טעמא מפרש לקמן בפירקין : **ואביי לית ליה דר' אמי ודר' אסי** · דהא הכשר מבוי בד' אמות קאמר והכא נמי אי ליכא פס ד' אמות אין קורה זו ראויה לאותו הפס ואין כאן קורה : **סוף מבוי** · כגון הא דר' אמי ור' אסי שכבר היה מבוי ואירע בו פסול : **תחלת מבוי** · כגון גבי חקק דהשתא קאתי לשוייה מבוי : **בתים וחצרות** · בתים פתוחין לחצירות וחצירות למבוי שכן היה דרכן שאין בתים פתוחין אלא לחצריהן וכל חצר האמור בהש"ס ובמשנה אינו אלא לפני הבית אבל שאחורי הבית מוקצה או רחבה קרי ליה : **ואי אמרת בד' הוי מבוי היכי משכחת לה דכשר באורך ארבעה** · מכדי מיעוט חצירות שתים ואין פתח פחות מד' והיך יפתח פתח רוחבו ארבעה במשך המבוי שאינו אלא ד' היה מקום הפלימין ועוד כולו פרוץ הוא : **וכי תימא דפתח ליה בדופן האמצעי** · וכי קאמר רב יוסף הכשר מבוי באורך ד' במבוי רחב מאד קאמר ויכול לפתוח פתח החצירות בדופן שמאחריו : **והאמר רב נחמן נקיטינן** · מסורת מאבותינו מנהג מרבותינו : **שארכו יתר על רחבו** · הוי מבוי וניתר בלחי וקורה אבל מרובע דין חצר עליו ואמרי' לקמן חצר צריכה פס ד' או פס משהו מכאן ופס משהו מכאן היכא דפירצה במלואה לרה"ר וכיון דאמרת ארכו ד' כשר הרי רחבו ד' חסר משהו ואין שם שיעור פתח דבכולי הך מסכתא אמרי' דאין פתח פחות מד' : **בקרן זוית** · טפח מן הפתח בדופן האמצעי וג' טפחים בדופן המשך וכן בלידו השני כזה* : **לחי הבולט מדופנו של מבוי** · לתוך רוחב המבוי ולא נעשה שם לשם לחי אלא הוליא בנייני בפאת ביתו כדרך שעושין משום חיזוק* :

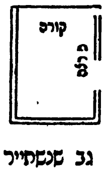

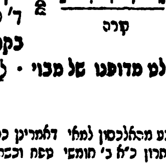

פחות

לכולי עלמא משום היכרא ואין להקשות לפירושו הואיל וסברי קורה משום מחילה א"כ מאי טעמא דמאן דאמר טפח והא לא הוי מחילה לפחות מד' אין לחוש הואיל והוי דופן אלא שבא למעטו כדפי' בקונטר' בענין זה בסמוך* : **סוף** מבוי הכי נמי · פירוש כיון שלא נפסלה שנשתייר שם פס ד' דמבוי כשר הוא אינו יולא מתורת הכשר עד שיפחות שלא ישאר שם ד' אבל תחלת מבוי דהיינו שלא נשתייר שם פס ד' שלריך לעשות לו הכשר לריך ד' אמות וכן משמע לישנא דקאמר אם יש שם פס ד' מכלל דבנשתייר שם פס ד' מיירי ופרש"י אין נראה : **ואי** בארבעה היכי משכחת לה · אע"ג דד' דקאמר רב יוסף היינו דאיכא משהו טפי דהמבוי אם אינו רוחב ד' אינו לריך לחי כדרב אהילאי לקמן ואי לא הוי טפי משהו הוי ארכו כרחבו מ"מ בתוכו משהו אין מקום לפלימין לעמוד : **דפתח** ליה בקרן זוית · פירש בקונט' טפח מן הפתח בדופן האמצעי ושלשה טפחים בדופן המשך וכן בלידו השני ולא דק דא"כ אין הפתח רחב אלא אלכסון של ג' טפחים על טפח והנה עינינו רואות שאין (א) האלכסון של שלשה על אחד מגיע לאלכסון של טפח על טפח :

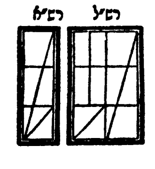

אמר אביי מנא אמינא לה · הא דלא מייתי ראייה מלקמן (ד' י') דאמר שמואל משמיה דלוי מבוי שרחבו כ' אמה עושה פס גבוה עשרה במשך ארבע אמות ומעמידו לארכו של מבוי שמא לחלק מבוי לב' מבואות מודה רב יוסף דלריך ד' אמות : **ורב** יוסף לאפוקי מתורת לחי עד דאיכא ד' אמות · קשה דרב יוסף גופיה קאמר לקמן (ד' י') על דברי רב הונא(ב) משך מבוי ארבע אמות ודוחק לומר דהיינו לאפוקי מתורת לחי : **לחי** הבולט מדופנו של מבוי אין פירושו כההיא דלקמן (ד' י') לחי המושך מדופנו של מבוי דהתם מושך חוץ למבוי לארכו של מבוי דהא תשיב ליה שוה מבפנים והכא בולט לרחבו של מבוי וסותמו דאמר לקמן למבוי ז' ניתר בעומד מרובה על הפרוץ ואביי הוא מלי לאתויי נמי מהתם :

פחות

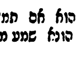

עין משפט נר מצוה

כז א מיי' פ"ז מהל' שבת הלכה יא טוש"ע א"ח סי' שסה סעיף ד :
כח ב מיי' שם הלכה ט [וגם ח] :
כט ג טוש"ע א"ח סי' שסג סעיף כו :
ל ד מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם :
לא ה מיי' שם הלכה יז טוש"ע א"ח סי' שסה סעיף א :
לב ו ז מיי' שם הל' ז סמג עשין דרבנן א טוש"ע א"ח סי' שסג סעיף כו :

◆

רבינו חננאל

הקורה פיתו רב יוסף סבר היכר למטה כהיכר למעלה ובטפח נמי סגי ליה. אביי סבר לא [אמרינן היכר של מטה כהיכר של מעלה] איבעית אימא בגזירה שמא יפחת פליגי רב יוסף לא גזר. ואביי אמר פעמים שיפחת הלכך מצרכינן ליה ד' טפחים שאם יפחת יעמוד על טפח. היה פחות מי' טפחים ובא להשלימו לי' וחקקו כלומר מעמיק וחופר בקרקע עד שהשלימו לי'. משך כלומר רוחב אותה החקיקה בכמה רב יוסף אמר בד' טפחים אביי אמר בד' אמות. לימא בהא פליגי דאתמר מבוי שנפרץ מצדו כלפי ראשו אתמר משמיה דר' אמי ור' אסי אם נשתייר בו פסל עומד שיש בו ד' טפחים מתיר פרצה עד עשר כלומר אפילו אם הוא רוחב הפרצה י' אמות כיון שהפסל זה עומד (ונמצא כפסל) והפרצה כפתח ומותר. רב יוסף אית ליה כר' אמי ור' אסי ואביי לית ליה ואמרינן בסוף מבוי כ"ע אית להו הא דר' אמי ור' אסי כי פליגי בתחלת מבוי רב יוסף סבר תחלת מבוי נמי בד' ואביי סבר בד' אמות. ובא אביי לבדר דבריו מדבריו של רב דאמר אין מבוי ניתר בלחי וקורה עד שיהו בתים וחצרות פתוחים*) בו בקרן זוית. ואביי אמר לך פתחים בקרן זוית לא עבדי אינשי וכן עוד בא אביי לדקדק מהא דאמר לחי הבולט מדופנו של מבוי פי' בולט יוצא ועודף מבנין הכותל כגון כתיבת דינרין שהן בולטות האותיות ולא שוקעות אם זה הבולט

*) נראה דחסר כאן וצ"ל פתוחין לתוכו ואי בד' היכי משכחת לה ורב יוסף אמר לך דמשכחת לה שהיו פתוחין בו בקרן זוית .

◆

רב נסים גאון

ונכשיר בו הסוגיא אם יש פס ד' מתיר פרצה עד עשרה עיקר דילה במשנה (דף טו) כל פרצה שהיא כ' אמות מותרת מפני שהיא כפתח יתר מיכן אסור :

נ"ל לחי ע"ס מהרש"ל ישן

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה פתחו וכו' שאין האלכסון. נ"ב כלומר היתרון המרובע מהאלכסון למאי דאמרינן כל אמתא בריבוע אמתא ותרי חומשי באלכסונא הנה עינינו רואות דיתרון טפח ע"ט הוא יותר מהיתרון של ג' טפחים ע"ט והוא אם תמדוד בטפח ע"ט באלכסון ולא תמצא היתרון כ"א ב' חומשי טפח וכשתמדוד אלכסון של ג"ט על אחד לא יהיה היתרון כל כך וזה דבר ברור ונראה לעינים : (ב) ד"ה ורב יוסף וכו' על דברי רב הונא שמע מינה משך מבוי :

נושא
מבוי נמוך ובעי לחקוק כדי לעשות חלל י'- כמה צריך להמשיך החקיקה לפנים המבוי? מהו שיעור משך מבוי?
תשובה: מח' רב יוסף ואביי

מבנה:
△ פעמיים אביי מביא מקור לדינו
▽ ור' יוסף דוחיהו

מסורת הש"ס

[לעיל ג. לקמן ח: יב:]
[לעיל ג:]
[שם]
שבת קא: ע"ש לקמן עג: ע"ש וכ"ש
לקמן יב:
[שבת קלא. וש"נ]
[פי' תוס' לקמן ו. ד"ה דפתחא]
[גירס' הרא"ש אבגא]

◆

גליון הש"ס

גמ' ומ"ס קורה משום מחיצה. עיין לקמן דף טו ע"א תוס' ד"ה אביי לטעמיה: שם מתיר בפרצה עד עשר. עיין לקמן דף י ע"ב תוס' ד"ה ולפנים: רש"י ד"ה ואי אמרת. מכדי מיעוט חצירות שתים. קשה כלתו הקדמה זו הא לא אי הוה סגי בחצר אי הוי כלונה והא בהאמת הא דמבואי' חצרות מ"מ לאסור בחצר א' חצר דופן זה וחצר א' כדופן כנגדו אלא דבאמת גם פתח אחד א"א בארך ד' וא"כ גם אם סגי בחצר א' ישנה לראיה זו : תוס' ד"ה דפתח ליה. ולא דק. עיין תי' מהרלנ"ח סי' יג :

לג א ב ג ד מיי' פי"ז מהלכות שבת הלכה כב טוש"ע א"ח סי' שסג סעיף יב:

נושא:
לחי הבולט מדופן המבוי לתוך רוחב הכניסה בשיעור ד' אמות צריך לחי אחר להתירו, אותו לחי היכן מעמידו

ואע"ג דלא לשם לחי איקבע

פחות מארבע אמות נידון משום לחי ואין צריך לחי אחר להתירו, ד' אמות נידון משום מבוי וצריך לחי אחר להתירו, (שאילה) אותו לחי היכן מעמידו: אי דמוקי ליה בהדי', אוספי הוא דקא מוסיף עליה? ① אמר רב פפא דמוקי ליה לאידך גיסא. ② רב הונא בריה דרב יהושע אמר אפילו תימא דמוקי לה בהדי' דמטפי ביה או דמבצר ביה, אמר רב הונא בריה דרב יהושע דין של רב הונא (ב) דבעי לחי אחר לא אמרן אלא במבוי שמונה אבל במבוי שבעה ניתר בעומד מרובה על הפרוץ, קל וחומר מחצר: ומה חצר שאינה ניתרת בלחי וקורה ניתרת בעומד מרובה על הפרוץ, מבוי שניתר בלחי וקורה אינו דין שניתר בעומד מרובה על הפרוץ, (**) פירכא מה לחצר שכן פרצתה בעשר תאמר במבוי שפרצתו בארבע? והוי קל ממבוי לכן דק חצר ניתר בעומד מרובה תרץ קסבר רב הונא בריה דרב יהושע מבוי נמי פרצתו בעשר, (קשה) למאן של מבוי קאמרינן לרב הונא, והא רב הונא פרצתו בד' סבירא לי'? והוי חמור מחצר (תרץ) רב הונא בריה דרב יהושע טעמא דנפשיה קאמר, רש"י חולק על רב הונא בריה דר' יהושע רב אשי אמר אפילו (הסבר) תימא במבוי שמונה נמי לא צריך לחי, ולחי בולט ד' אמות מה נפשך: דהך לחי בולט הוי ד' אמות שוחקות אי עומד נפיש, ניתר בעומד מרובה על הפרוץ, ואי פרוץ נפיש נידון משום לחי, רש"י מאי אמרת דשוו תרוייהו בי הדדי, הוה ליה ספק דבריהן, *וספק דבריהן להקל: אמר ① רב חנין בר רבא אמר רב מבוי שנפרץ מצידו

פחות מד' אמות • ברוחב המבוי נידון משום לחי וסמכינן עליה ואע"ג דלאו לשם לחי איקבע דקיימא לן הלכתא כאביי בלחי העומד מאליו דכשר: ד' אמות • אם היה בולט לתוך רוחב המבוי ד' אמות נידון משום מבוי כלומר כיון דאורך הכשר מבוי ניתר בכך בעלמא ומיקרי מבוי הכא נמי נפיק מתורת לחי דלא סמכינן עליה אע"ג דלחי עבדיה משום לחי הוי כשר דמשום דריבה בסתימתו לא גרע מלחי משהו הכא כיון דלאו להכי איקבע אלא במחשבה לא מצינן לאפוקיה מתורת כותל ולשווייה לחי דכיון דנפק ליה מתורת לחי וכמאן שאין תיקון למבוי זה וצריך לחי אחר להתיר המבוי אלמא מדקתני דבציר מד' אמות לא הוי מבוי לאפוקי מתורת לחי שמע מינה הכשר מבוי בד' אמות: בהדיה • אצלו ברוחב המבוי: לאידך גיסא • אצל כותל האחר כנגדו: דמטפי ביה או דמבצר ביה • גבוה ממנו או נמוך ממנו א"נ או עב ממנו או דק ממנו כדי שימשך ממנו ולחוץ או הימנו ולפנים: במבוי שמונה • שרחב שמונה אמות וכל שכן אם יותר: אבל במבוי שבעה ניתר • המבוי ואע"פ שאין זה לחי הואיל וסתימת הפתח מרובה על הפרוץ: ומה חצר • מרובעת או רחבה יותר על אורכה שאינה ניתרת בלחי וקורה אם נפרץ כותל שעל פני רשות הרבים על פני כולו והעמיד בו לחי משהו אינו מתיר אא"כ יש בו פס ד' כדאמרינן לקמן בפרקין (ד' יב:) פסי חצר צריכין שיהא בהן ארבעה: ניתרת בעומד מרובה על הפרוץ • אפילו נפרצו בה פרצות הרבה בד' מחיצותיה סביב ונשתייר שם מן העומד עד שרבו עומדים על הפרוצות מותרות בלא שום תיקון: מבוי שניתר • פתיחת כותלו הסמוך לרשות הרבים בלחי משהו: אינו דין שיהא ניתר בעומד מרובה על הפרוץ • בלא שום סימן אחר ומיהו מבוי שמונה אע"ג דבהאי קל וחומר נמי מצי למישרייה דהא יותר מארבעה טפחים הוי האי פס וחצר משתרייא בפס ד', כיון דלאו לשם לחי הוקבע שם ולא לשם תיקון פס הוקבע שם, כי היכי דיצא מתורת לחי יצא מתורת פס ולא מנכרא מילתא ואמרינן זהו פתחו ולא נעשה בו תיקון להתירו: חצר אין פירצת עשר אוסרת בה אא"כ הוי מלואו בכותל או יותר מעשר והכי קיימא לן במתניתין (לקמן ד' טו:) כל פירצה שהיא בעשר אמות מותרת: שאמר במבוי • דאמר רב הונא בארבע לקמן (ד' ו.): למאן קאמרינן לרב הונא • האי ק"ו אליבא דמאן קאמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע אליבא דרב הונא רביה תלמידיה דרב דהא הך שמעתין דלחי הבולט רב הונא אמרה ומילתיה דרב הונא קא מפרש רב הונא בריה דרב יהושע: פירצתו בד' סבירא ליה • לקמן בשמעתין: טעמא דנפשיה קאמר • והכי קאמר במבוי שמונה קא מסתברא מילתיה דרב הונא אבל במבוי שבעה לא מסתברא כוותיה דהיכא למישרייה בקל וחומר: אי עומד מרובה על הפרוץ • שהרי ארבע אמותיו של לחי שוחקות ונמצא פרוץ חסר מארבע הרי ניתר בכך: ואי פרוץ מרובה • נמצא שאין ד' שלימות בלחי ונידון משום לחי דהא רוב בני אדם אין יכולין למדוד: מאי אמרת • לאוסרו דילמא למדוד וכי הדדי נינהו ואין כאן לחי שהרי יש בו ארבע אמות ולא עומד מרובה: הוי ספק דבריהם • שמא למדוד ואסור ושמא לא למדוד ומותר, דטלטול מבוי מדרבנן הוא, וספק דבריהם להקל:

מצידו

פחות מארבע אמות נידון משום לחי • וסמכינן עליה ואע"ג דלאו לשם לחי הוקבע משום דקיימא לן כאביי בלחי העומד מאליו ואפילו לר"ת דפסק כרבא מ"מ הכא איירי אליבא דרב הונא ואביי מרב הונא דייק לה לקמן בפירקין (ד' טו.) ונראה דרש"י מדקדק דמיירי הכא בלא הוקבע לשם לחי מדמפליג בין ד' לפחות מד' דאילו עבדיה לשם לחי הוי כשר בכל ענין דמשום דריבה בסתימתו לא גרע מלחי משהו כדפי' רש"י בסמוך אבל היא דלקמן (דף י.) דלחי המושך אהיל והוי לאורך המבוי ואינו סותמו דנידון משום מבוי אפילו הוקבע לשם לחי והכי כי דייק מיניה לקמן (ד' י.) שמע מיניה תלת לא קאמר שמע מינה ד' דלחי העומד מאליו הוי לחי ולקמן (דף ס.) פרש"י ולרשב"ג ליהוי כנראה מבחוץ ושוה מבפנים שכן דרך מעמידי לחי שמושכין קימעא כלפי חוץ א"כ משמע דר"ל אע"ג דהוקבע לשם לחי נידון משום מבוי:

ארבע אמות נידון משום מבוי • אפילו למ"ד (א) (לקמן ד' טו.) לחי משום מחיצה דהיה לו להועיל יותר אם סותמו מ"מ היכר קצת בעינן ואע"ג דהיכא דהעמידהו לשם לחי לפי' הקונטרס מועיל אע"ג דאין היכרא מ"מ י"ל כשהועמד לשם לחי יש קול ואיכא היכרא:

אותו לחי היכן מעמידו • במבוי רחב יותר משמונה קא בעי דברוחב ח' היכן שיעמידנו הוי עומד מרובה:

קל וחומר מחצר • אע"ג דחצר ומבוי שוין דכשהן מרובעין צריכין פס ד' ואם ארכן יותר על רחבן ניתרין בלחי וקורה מכל מקום עביד קל וחומר שפיר דבמקום דלא מהני לחי וקורה דהיינו במרובעים מהני עומד מרובה ואמחיצה רביעית הוא דעביד קל וחומר דליהני עומד מרובה אבל שיועיל עומד מרובה בכל ד' מחיצות ליכא למילף דדיו לבא מן הדין להיות כנדון כמו לחי:

אינו דין שיהא ניתר בעומד מרובה • פירש בקונט' ומיהו במבוי ח' אע"ג דבהאי ק"ו נמי מצי למשרייה דהא יותר מד' הוי האי פס וחצר משתריא בפס ד' כיון דלאו לשם לחי הוקבע ולא לשם תיקון פס הוקבע כי היכי דאפקינן מתורת לחי אפקינן נמי מתורת פס ור"י פי' דאין סברא ללמוד לענין תורת פס מחצר *דבחצר הפס מהני משום מחיצה משום הכי כל שכן דמהני היכא דסותמו טפי אבל במבוי שהקילו חכמים בלחי אפי' למ"ד משום מחיצה צריך שיהא שם לחי עליו אבל לענין עומד מרובה הוי ק"ו טוב משום דהוי מחיצה גמורה שמועיל בכל ד' דפנות אבל לחי ופס לא מהני אלא במחיצה רביעית וליכא למימר פס ד' אמות יוכיח דמהני בחצר ולא מהני במבוי אף אני אביא עומד מרובה דכיון שאין יכול ללומדו מק"ו הכא נמי ליכא למימר תוכיח ועוד מה לפס ד' אמות שכן לא מהני אלא במחיצה רביעית תאמר בעומד מרובה דמהני בכל ד':

תאמר במבוי שפירצתו בארבע • וא"ת והיא גופיה נילף מק"ו מחצר שיהא פרצתו בעשר ומאי טעמא דרב הונא דאמר בארבע וי"ל דלא שייך ק"ו אפרצת עשר משום דהיא הנותנת דבשביל שמבוי ניתר אפי' בלחי משהו הוי פרצתו בד' ואפילו לאידך לישנא דאמר לקמן (ד' י.) גבי פסי בירות כיון דאקילו בהו חד קולא אקילו בהו קולא אחריתי התם משום עולי רגלים הקילו קולא יתירה מפני דוחקן וא"ת א"כ מאי פריך מה לחצר שכן פרצתו בי' מה פירכא היא זו נימא היא הנותנת משום דלא התרתיו אלא בעומד מרובה שרי עד עשר וי"ל דהיא הנותנת לא אמרי' אלא לסתור הק"ו אבל לסתור הפירכא כדי לקיים הק"ו לא אמר:

שפרצתו בד' • וא"ת ונעשה ק"ו מלחי וקורה שאין מועיל בחצר מהני במבוי עומד מרובה כו' וי"ל דאיכא למימר פירצ' עשר תוכיח וליכא למימר דנילף שלא יועיל לחי וכן שיועיל לחי וקורה לחצר ליכא למילף דגמירי דבעי פס ארבעה ועוד דמעומד מרובה ליכא למילף דמה לעומד מרובה דמהני בכל ד' דפנות וממבוי נמי ליכא למילף דמה למבוי שכן פרצתו בארבעה לרב הונא:

וספק דבריהם להקל • וא"ת תיפוק ליה דקיימא לן בפירקין (ד' טו:) דפרוץ כעומד מותר וי"ל דהכא (ב) קיימא לן אליבא דרב הונא בריה דרב יהושע דאית ליה לקמן (ד' טו:) פרוץ כעומד אסור וא"ת ואמאי הוי ספק דבריהם הא קיימא לן דבידי אדם אפשר למדוד דקיימא לן כרב פפא דאמר פרוץ כעומד מותר ואי לא אפשר למדוד ליחוש דילמא פרוץ מרובה וכן בפרק ב' דחולין (ד' כח:) דפליגי במחצה על מחצה אי הוה כרוב משמע דאפשר למדוד והא דאמרינן בפרק ג' דיבמות (ד' כח.) לא סתם לן תנא כר"י הגלילי דאמר אפשר למדוד היינו בידי שמים ובהזורק (גיטין ד' עח.) גבי ספק קרוב לו ספק קרוב לה דאמר ניחזי הי מינייהו קדים וכ"ת כשבאו שניהן בבת

אחת

רבינו חננאל

פחות מד' אמות נידון משום (לחי) [מבוי] ואין צריך לחי אחר להתירו ש"מ דשיעור מבוי ד' אמו' בעינן ורב יוסף אמר לך לא אתא לאשמעינן אלא כל דהוא מד' אמות ולמעלה נפיק ליה מתורת לחי והוי הוא כמבוי וצריך הוא לחי להתירו ולעולם אפילו ד' טפחים הוי מבוי. ומיבעיא לן הא דתני בבולט וצריך לחי להתירו אותו לחי היכן מעמיד. אם מעמידו בראשו של בולט נמצא מוסיף עליו. ופריק רב פפא דמוקים ליה כנגדו בכותל אחר שכנגדו. רב הונא א' לעולם אינו מעמידו אלא בראשו של בולט וכגון שבולטו יתר או פחות שהוא נראה או בולט או שוקע אבל משוה עם אותו לחי הבולט לו. אמר רב הונא בריה דרב יהושע לא אמרן אלא במבוי ח' אמות שנמצא הבולט ד' אמות ונמצאו עוד ד' אמות מבוי והכל צריכין דבר להתירו אבל מבוי ז' אמות וד' מהן לחי הבולט אין צריך לחי אחר להתירו אלא נידון כעומד מרובה על הפרוץ מק"ו וכו' ופרקינן מה לחצר שכן פרצתה בעשר דתנן חצר שנפרצה מב' רוחותיה כו' ואוקמה רב בעשר וכגון שנפרצה בקרן זוית דפתחא בקרן זוית לא עבדי אינשי. תאמר במבוי שפרצתו

נושא/מבנה:
מבוי רוחב:
1. ז' אמות ויש לו לחי בולט ד' אמות
2. ח' אמות ולחי בולט ד' אמות
מחלוקת: ר' הונא בריה דר' יהושע ור' אשי
קושיות
תשובות

נושא/מבנה
מח' רב חנין בר רבא ור' הונא בשיעור פירצה בצדו של מבוי -
• י' אמות
• ג' טפחים

◆

רב נסים גאון

חצר שאינה ניתרת בלחי וקורה ניתרת במרובה עומד על הפרוץ. לפנינו בזה הפרק פרשו כי החצר צריכה פסין ואין מועיל לה לחי וקורה כלום וזהו שאמרו (דף יג) חצר ניתרת בפס אחד ר' אומר בב' פסין אמר ר' אמי אמר ר' יוחנן חצר צריכה ב' פסין וטעמו של דבר שהיא ניתרת בעומד מרובה על הפרוץ כי כל מחיצות של שבת צריכות עומד מרובה על הפרוץ חוץ מפסי ביראות כמו שאנו עומדין לפרשו וכל שכן המבוי שמועיל בו לחי וקורה שיועיל בו עומד מרובה על הפרוץ: מה לחצר שכן פרצתה בי' כבר הזכרנו מה שאמרה המשנה בזה הפרק כל פרצה שהיא כי' אמות כו' וגם בפרק חלון (דף עו) כותל שבין ב' חצרות גבוה י' טפחים נפרץ הכותל עד י' אמות מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד מפני שהיא כפתח כבר נתברר לך כי פרצת חצר בי' ומה שאמרו פרצת מבוי בד' כבר מפורש אחר כן רב הונא אמר אחד זה ואחד זה בד':

(**) מבנה: אחרי דברי רב הונא בריה דר' יהושע- קושיא (פירכא) תירוץ קושיא תירוץ

[שבת לד. לקמן מה: ביצה ג:]

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ארבע וכו' למאן דאמר. נ"ב לקמן כדף יב ע"ב: (ב) ד"ה וספק וכו' וי"ל דהלכה קאי אליבא דרב הונא:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ארבע וכו' אפילו למ"ד. נ"ל דמוכח כן דהא מרא דשמעתין הוא ר"ה והיינו ס"ל לקמן דף טו דלחי העומד מאליו הוי לחי והוא למ"ד לחי משום מחיצה. עיי"ש ד"ה אינו די דבחצר הפס מהני משום מחיצה. עיין לקמן דף פ ע"ב תוס' ד"ה כותל: